

Asia: VN/36516/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kiitämme mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta. Neovalle kuuluu laajasti maankäyttösektori, mukaan lukien turvetuotannosta poistuvat alueet ja niiden jatkokäyttö.

Esityksessä ehdotetaan metsitystukijärjestelmän uudelleenkäynnistämistä vuosille 2027–2029 sekä sen kohdentamista joutoalueiden, kuten maatalouskäytöstä poistuneiden peltujen ja turvetuotannosta poistuneiden alueiden metsittämiseen.

Suunniteltu istutustuki ei suoraan vaikuta Neovan omaan toimintaan sillä lakiluonnoksen mukaan yhtiöt on rajattu pois tuen saajista. Neova Oy suurimpana Suomessa toimivana turvetuottajana toimii samaan konserniin kuuluvan Vapo Terra Oy:n omistamilla alueilla ja emoyhtiö Neova Oy:n muilta maanomistajilta vuokraamilla alueilla.

Neova kannattaa lakiesitystä, koska turvetuotannosta poistuvat alueet muodostavat merkittävän osan potentiaalisista metsityskohteista ja niiden jatkokäyttöraatkaisuista. Metsitystukea koskevat linjaukset vaikuttavat osaltaan siihen, millaisia maankäyttövaihtoehtoja yksityisessä omistuksessa oleville alueille muodostuu ja miten niitä voidaan kehittää nopealla aikataululla osaksi ilmasto- ja maankäyttöpolitiikan kokonaisuutta.

Lakiesityksen mukaan tukea myönnettäisiin vain istuttamiseen. Neova on perusteista monelta osin samaa mieltä. Haluamme kuitenkin tuoda esiin, että aiempina vuosina tehdyistä kylvöistäkin on saatu positiivisia kokemuksia, jotka näkemyksemme mukaan puoltavat tämänkin vaihtoehdon mahdollisuutta entisten turvetuotantoalueiden metsittämisessä.

Neova Oy pitää hyvänä, että yksityisiä maanomistajia kannustetaan aktiiviseen seuraavaan maankäyttöön käytöstä poistuneilla turvetuotantoalueilla. Saatavat metsätaloudellisesti tuotot ovat maanomistajalle pitkällä tulevaisuudessa ja tämä heikentää maanomistajien halukkuutta metsätalouden investointeihin.

Neovan kokemuksen mukaan maanomistajilla on hyvin vaihtelevasti valmiuksia ja intressejä. Toisaalta myös omistukset ja omistusrakenne vaihtelevat kohteittain. Metsitystuki auttaa osaltaan maanomistajia päätöksenteossa, jos vaihtoehtona on esimerkiksi se, ettei tehdä mitään toimenpiteitä alueelle tai luovutaan alueen omistuksesta.

Turvetuotantoalueita on erilaisia, joka tulee ottaa huomioon metsittämisen suunnittelussa ja toteutuksessa. Kaikki alueet eivät sovellu tarkoitukseen esim. märkyyden takia. Toisaalta joissakin tapauksessa märkyyteen tai kuivatusolosuhteisiin on mahdollista vaikuttaa, mutta se on kustannuskysymys ja myös pitkällä aikavälillä kunnossapitokysymys, että mikä on järkevää.

Entisellä turvetuotantoalueella voi olla useita maanomistajia ja siten erilaisia intressejä. Tuotantoalueilla on myös erilaisia lohkoja; eri ikäisiä ja turvepaksuudeltaan erilaisia. On myös mahdollista, että osa alueesta on jo poistunut turvetuotannosta vaikka osalla aluetta tuotanto jatkuu edelleen. Neovan näkemyksen mukaan metsitystukipäätösten teossa tulee olla valmiutta tapauskohtaiseen tulkintaan siten, että turvetuotannosta poistuneita alueita voidaan metsittää eri aikaisesti, kunhan metsitettävä alue on riittävän laaja. Käytännössä tämä tarkoittaa tarvittaessa myös tapauksissa, joissa metsitettävän alueen läheisyydessä on yhä turvetuotantoa ja alueen kuivatusvesiä käsitellään edelleen turvetuotannon vesienkäsittelyjärjestelmissä. Oleellista yllä mainituissa tapauksissa on, että turvetuotannon ympäristöluvan ollessa vielä voimassa istutustoimiin liittyvät päätökset tehdään yhteisesti sopien. Neovan mielestä on mahdollista ja monella tapaa kaikkia osapuolia hyödyttävää edistää metsittämistä joillakin kohteilla jo aiemmin, mikäli turvetuottaja ja maanomistaja ovat tästä erikseen yhdessä sopineet ja arvioineet kohteen tähän ajallisesti ja ominaisuuksiltaan soveltuvaksi. Yhteistyötä turvetuottajan kanssa varmistaa myös parhaan mahdollisen tulkinnan siitä, mikä on alueen vesitalous turvetuotannon päätyttyä. Osa turvetuotantoalueista kuivatetaan turvetuotannon aikana pumppaamalla, mutta tämä ei kuitenkaan tarkoita, että alueen kuivana pitäminen edellyttäisi turvetuotannonkin jälkeen pumppujen käyttöä.

Mahdollisimman nopeasti tehtävällä istutuksella parannetaan puuntaimien menestymistä ja vähennetään hoitokustannuksia, kun puuntaimet pääsevät kasvuun mahdollisimman vähän heinittyneellä alueella. Mahdollisimman aikaisin tehtävä istutus tukee myös lakiesityksen perusteluissa esiintuotua näkemystä ”mitä aikaisemmin metsitys toteutetaan, sitä aikaisemmin sillä alkaa olla maankäyttösektorin kokonaispäästöjä vähentävä vaikutus.”

Luonnoksen mukaan, jos alueella on tehty maanmuokkausta tai istutustoita ennen virallista tukipäätöstä, tukea ei voi enää saada. Neova haluaa tuoda esiin, että turvetuottajan toimesta

turvetuotantoalueella voidaan tehdä turvetuotannon loppuvaiheessa erilaisia maanmuokkaustoimia turvetuotannon loppuvaiheen tarpeisiin. Nämä saattavat samalla edistää tulevaa seuraavaa maankäyttöä. Näkemyksemme on, että tällaisia maanmuokkaustoimia ei tule tulkita maanomistajan tukipäätöksiä rajaaviksi.

Neova haluaa korostaa, että metsitystukijärjestelmän tulee olla läpinäkyvä ja että tukipäätökset ovat kaikkien osapuolten kannalta nopeaan seuraavaan maankäyttöön kannustavia. Selkeiden pelisääntöjen rinnalla järjestelmässä tulisi olla joustavuutta ja mahdollisuus osapuolten väliseen tapauskohtaiseen harkintaan ja suunnitelmallisuuteen, jotta ensin ei odoteltaisi kohtuuttoman pitkään ja sitten odottelun jälkeen toimita kiireellä kapean tulkinnan mukaan. Neova on osaltaan valmis jatkamaan vuoropuhelua aiheen ympärillä.

Mackiewicz Janina
Neova Oy